

NICOLE C. VOSSELER

SUB LUNA DE ȘOFRAN

Cu ilustrații realizate de
ULRIKE AEPFELBACH

Cuprins

Prolog / 9

1
În umbra turnurilor / 23

2
Ochiul Arabiei / 165

3
Sub luna de șofran / 261

4
Căile sorții / 407

Epilog / 557

Cuvânt de încheiere / 566

Prolog

Oxford, aprilie 1842

Clopoțele din turla bisericii St. Giles de la capătul străzii, aflată la doar câteva case depărtare, numărau orele nopții de primăvară. „Trei, patru, cinci, repetă Maya în gând. Șase, șapte – sau era deja a opta bătaie?” Copleșită de somn, copila care în curând urma să împlinească nouă ani se încurcă la numărătoare și nu mai știu dacă era abia ora unsprezece sau deja miezul nopții. Oftând se întoarse pe cealaltă parte și căută pătura pe care o dăduse la o parte în somn. În cameră era răcoare. Cu toate că în timpul zilei soarele ardea cu putere, nopțile erau încă departe de a fi calde. Dar în familia Greenwood, unde la fiecare generație se născuse măcar câte un medic, se obișnuia ca ferestrele să rămână deschise noaptea măcar cât un lat de palmă, indiferent dacă era vară sau iarnă. Ca să intre aer curat și să se călească organismul. Așa fusese mereu, de când își putea aduce Maya aminte. Trase cu urechea la zgomotele din cameră. Respirația adâncă și regulată de lângă ea trăda somnul profund al surorii ei mai mici. Faptul că Angelina reușea să doarmă în ritmul dorit de mamă și de dădacă, în timp ce Mayei nu-i ieșea niciodată, nu era singurul lucru în care cele două fete se deosebeau. Cine o vedea pe Martha

Greenwood pentru prima oară alături de fetele ei nu avea de ales decât să privească descumpănit de la una la alta. Angelina și mama erau ca două variante ale aceleiași ființe: ambele delicate și blonde, cu aceeași paloare și aceiași ochi mari de un albastru-închis, cu pupile de porțelan. Pe lângă silueta fragilă a surorii ei, Maya părea destul de robustă. Pielea îi era rumenă până și iarna. Și chiar dacă Maya era mândră de buclele ei naturale, pe care Angelina nu le avea, părul Mayei, de culoarea cafelei tari, nu se lăsa strunit decât rareori într-una din coafurile acelea elaborate, îndrăgite de toate fetele, indiferent de vârstă. Cel mai neobișnuit lucru al Mayei erau însă ochii: irisul lor căprui avea irizații aurii, precum chihlimbarul sau mierea în care se oglindesc razele soarelui. Cine cunoștea familia mai îndeaproape și știa că Gerald Greenwood era la a doua căsătorie, era înclinat să creadă că Maya provenea, la fel ca fratele ei, din prima.

Cu mai bine de trei ani în urmă, familia Greenwood părăsise casa mică din strada Turl și se mutase aici, lângă St. Giles. Două dintre camerele de la parter fuseseră ocupate de bunicul Mayei, după ce acesta renunțase, la vârsta de aproape 70 de ani, la cabinetul lui medical. Într-o zi în care casa era inundată de cutii doar pe jumătate desfăcute sau încă pline, Maya se trezise așezată pe canapeaua bunicului, alături de un pahar de lapte și de biscuiți, ca să nu stea în drumul meseriașilor care mai aveau de lucru prin casă, în timp ce Angelina își făcea cuminte somnul de prânz sus, la etaj. Pe Maya nu o deranja să stea cu bunicul cel scump la vorbă. Tăcerea lui i se părea bine-venită, în comparație cu sporovăiala Angelinei sau cu interminabilele observații ale mamei și ale dădacei, care îi spuneau

intruna să stea dreaptă, să facă pași mai mărunți și să vorbească încet.

Dăduse ușor din picioarele care nu-i ajungeau la pământ și privise cu luare-aminte camera proaspăt amenajată, cu ferestrele înalte din sticlă colorată, care dădeau spre stradă. Privirea îi rămăsese agățată de portretul în ramă aurită pe care nu-l mai observase până atunci. Trebuie să fi provenit din una din camerele din casa bunicului, în care copiii nu aveau voie să intre în timpul vizitelor duminicale. Astfel încât până în momentul mutării, când bărbații care cărau mobila împinseră prin ușa de la intrare, în lung, patul greu din lemn de stejar, Maya fusese convinsă și că bunicul nu avea pat și că dormea noaptea pe canapeaua îmbrăcată în piele din camera de consultații, în care oricum își petrecea cea mai mare parte a timpului. Tabloul acela însă părea să fi fost atât de important, încât bunicul îl atârname pe perete fără zăbavă, chiar înainte ca dragele lui cărți de specialitate să fie despachetate și puse la loc. Înfățișa o femeie îmbrăcată într-o rochie de croială antică, fără să aibă nimic în comun cu fustele voluminoase pe care Maya le știa de la mama ei sau de pe stradă. Părul negru ca abanosul era prins neglijent într-un coc și, prin comparație cu buclele complicate și severe ale mamei, părea necoafat. Privind mai atentă, Maya recunoscuse, în ciuda vechimii culorilor și a pânzei, că femeia avea ochi la fel de neobișnuiți ca ai ei. Nimeni din familie nu mai avea asemenea ochi.

– Bunicule, întrebase Maya atunci, cine e în tablou?

Mâinile noduroase strânseseră mai tare bastonul, în timp ce dr. John Greenwood privise lung întâi tabloul, apoi spre Maya.

– Este bunica ta Alice, draga mea. E moartă de mult. Tu și Jonathan încă nu vă născuserăți pe atunci. Semeni mult cu ea.

Bunicul vorbise cu voce atât de tristă, încât Maya nu știuse ce ar putea să răspundă și continuase să ronțăie biscuitul, puțin rușinată. Și totuși, de atunci se bucura să știe că are aceiași ochi ca bunica, deși aceasta nu mai trăia.

Clopotele din St. Giles bătură din nou și Maya se întoarse oftând pe cealaltă parte, scoase un picior de sub pătură, pentru că iar îi era prea cald. Iarna trecută se dusesse și bunicul în cer. La fel ca mama lui Jonathan, pe care băiatul însă nu și-o mai amintea. Mamei nu îi plăcea dacă o auzea spunând „mort” sau „moartă” în loc de „sus în cer”; se supăra și spunea că sunt vorbe de-ale doctorilor. Maya se străduia să spună cuvintele potrivite, chiar dacă nu înțelegea supărarea mamei. Așa pătea cu multe lucruri care nu îi plăceau mamei. Nu înțelegea nici de ce pe ea mama o certa mai des decât pe Angelina. Uneori, când se trezea noaptea dintr-un somn neliniștit, se gândea la lucrurile astea și la moarte și la „sus în cer”. Se gândea și la relațiile de rudenie din familie, care uneori i se păreau așa încurcate, de o apuca amețeala, și la Jonathan, care la cei cincisprezece ani ai lui i se părea deja un om mare și pe care îl vedea atât de rar de când plecase la școală la Winchester. De fapt, era doar fratele ei vitreg. Oare i-ar fi fost și mai drag dacă era fratele ei bun? Angelina era sora ei bună, cu toate astea Maya nu o iubea nici pe departe la fel de mult ca pe Jonathan, chiar dacă își dădea silința. Mereu alte gânduri, urmate de mereu alte întrebări. Nu era de mirare că dimineața era atât de obosită încât nici nu voia să se scoale, în timp de Angelina sărea mereu vioaie din pat.

Acum, de exemplu, era trează de tot. Câteodată, când o munceau asemenea gânduri, o ajuta să vorbească cu tatăl ei. În timp ce toți ceilalți dormeau de mult, tata mai lucra încă în biroul de la etajul din mijloc sau în biblioteca de la parter. Cu toate astea, dimineța era plecat, înainte ca dădaca să reușească măcar să o scoale pe Maya din pat.

În tinerețe tatăl călătorise mult, în Italia și Grecia, până în Asia de Sud-vest. Prin toată casa erau răspândite vase și farfurii ciobite, monede de culoare verzuie și bucăți de lemn vechi, cioplite. Toate erau foarte prețioase și de aceea stăteau încuiate în dulapuri de sticlă, departe de degetele curioase ale Mayei. Gerald Greenwood știa atât de multe despre vremurile de demult și le predă studenților de la Balliol College istoria veche, și cu toate acestea părea să vrea să învețe și mai mult. Pentru Maya însă avea mereu timp, oricât de târziu ar fi fost. În momentele acelea dădea la o parte hârtiile și cărțile, o ridica pe genunchi și o asculta cu atenție, trăgea cugetând din pipă înainte de a-i răspunde alegându-și cu grijă cuvintele.

Maya înălță capul cu grijă. Pe sub ușă se strecura o fâșie palidă de lumină. Ezită un moment, apoi se ridică din pat, pași cu picioarele goale pe podea și ieși pe ușă tiptil, încordată și străduindu-se să nu își trezească sora.

Orbecăi pe coridor prin semiîntuneric, evitând cu pricere fiecare loc al podelei de lemn care ar fi putut scârțâi sub covor. Mama se văita mereu de „cutia asta urâtă“, cum numea ea Black Hall. Însă Maya iubea casa asta tocmai pentru că era plină de cotituri și de colțuri sumbre, care în întuneric îți făceau pielea de găină într-un mod atât de plăcut. Cu toate că ar fi fost spațiu suficient, mama considera că ar fi fost o risipă să îi dea fiecărei fiice camera ei. Astfel încât restul dormitoarelor le rămâneau rezervate

Respo oaspeților de aiurea, profesorilor de la Cambridge, de la Londra sau din străinătate, care locuiau la ei pentru o anumită perioadă și care stăteau nopți întregi de vorbă cu tata și cu câte un student. Era adesea un du-te vino continuu și mama se lamenta de munca pe care aceste vizite o atrăgeau după sine. Dar Maya vedea și sclipirea din ochii ei, atunci când umbla ocupată prin casă pregătind mici gustări și dând dispoziții să fie pregătite camerele, când puneă în vase flori proaspete și își întâmpina oaspeții îmbrăcată în rochii elegante. Cu fiecare treaptă pe care o cobora Maya acum, lumina era tot mai puternică. Sursa era în birou. Prin ușa întredeschisă se zărea o bucată din covorul roșu-închis cu modelul cu arabescuri și partea laterală a mesei masive de birou. Tata nu era singur; murmurul vocii lui atât de familiare se împletea cu murmurul altei voci. La fel cum și aroma dulce a fumului pipei lui se combina cu una străină, mai aspră. Inima Mayei făcu un salt. „Richard! A venit Richard!“

Richard Francis Burton, student în anul doi la Trinity College, era un oaspete bine văzut la Black Hall, de când îl cunoscuse pe Gerald Greenwood în casa unui prieten medic, la care locuise cu chirie în primul lui an ca student. Doamna Greenwood se înroșea ca o școlăriță de câte ori Richard îi mulțumea cu complimente pline de șarm pentru câte o invitație la cină. Putea fi văzut adesea în compania lui Gerald, făcând lungi plimbări prin grădină, adânciți în discuții despre limbi și culturi străine sau amintindu-și cu încântare de oamenii și peisajele din Franța sau din Italia, locurile în care crescuse Richard. Adesea se retrăgeau în biroul lui Gerald pentru câteva pahare de coniac, ca de exemplu acum, la această oră târzie. Iar în timp ce Gerald își fuma pipa, Richard trăgea din inevitabilele lui trabucuri.

Dar pesemne că nimeni din casă nu îl îndrăgea pe Richard așa de tare ca Maya.

Se furișă până pe treapta aflată la aceeași înălțime cu ușa biroului și se ghemui, se prinse de barele răsucite ale balustradei și își lipi fața de ele, străduindu-se să nu piardă niciun cuvânt, ba poate chiar să arunce o privire asupra lui Richard.

– ... să îl conving pe bătrânul domn că nu are niciun rost să mă oblige să devin om al bisericii. Prin urmare, mi s-a părut un truc bun pata din dosarul meu, care mă ex-matricula pe o perioadă determinată din Universitate, îl auzi Maya spunând cu vocea lui joasă și ușor aspră, în care se ghicea o satisfacție abia ascunsă. S-a potrivit de minune că acest curs a coincis cu începutul cursei. În loc să stau să ascult predica profesorului, m-am întâlnit cu câțiva amici în spatele colegiului Worcester și duși am fost la curse, într-o caleașcă închiriată!

– Ceea ce probabil că s-a aflat, mormăi Gerald din spatele pipei.

– Nu, spuse Richard, iar Mayei i se păru că simte o urmă de vinovăție în voce. Am fost chemați la decan, care a vrut să dea dovadă de înțelegere și să ne dea doar un preaviz. Așa că am ieșit în față și am explicat că asistarea la o astfel de cursă nu constituie un act imoral. Ce-i drept, m-am arătat indignat de faptul că Universitatea ne tratează ca pe niște școlari, interzicându-ne participarea la asemenea evenimente. Mi-am condimentat cuvântarea cu fraze de genul „încrederea naște încredere“, iar rezultatul a fost cel amintit: m-au dat pur și simplu afară.

Se lăsă o scurtă pauză, în care Gerald își umplu pipa, căci imediat după aceea se simți miros de fum proaspăt, după care Gerald își dresе vocea:

– Universitatea permite organizarea acestor curse doar în afara zidurilor sale și programează în mod intenționat cursuri importante în timpul lor, deoarece își face griji pentru siguranța voastră. Nu puțini spectatori neimplicați au ajuns în timpul curselor sub roți sau sub copitele cailor. De aceea nu este vorba de niște principii goale sau de încercarea de a vă tutela. Gerald Greenwood nu era adeptul predicilor morale. Convingerea lui era că rațiunea umană este capabilă de discernământ, iar felul său calm și obiectiv de a argumenta putea declanșa în ascultător un sentiment profund de rușine pentru faptele sale, după cum știa Maya din proprie experiență. Însă, adăugă Gerald grăbit, probabil pentru a contracara o posibilă obiecție a lui Richard, și tu te străduiești din răspuțeri să îți aperi reputația de excentric și de individ pus pe șotii. Permite-mi să îți amintesc de petrecerile tale de pomină și de caricaturile răutăcioase ale profesorilor și tutorilor tăi. Iar ca în primul semestru să provoci la duel un alt student – pentru asta ai nevoie de o doză considerabilă de tupeu.

Episodul cu pricina era legendar printre studenții de la Oxford. Richard Burton abia se înscrisese la facultate, când un student din anii mai mari l-a luat în răs din cauza mustății pe care Richard o purta după moda italienească, îngustă și cu capete lungi care atârnavau. Richard s-a înclinat politicos în fața celui care-l batjocorise, i-a înmănat cartea de vizită și i-a cerut să aleagă armele. Duelul era interzis în mod oficial, iar studentul din anul mai mare nu a acceptat provocarea. Cu toate astea, prin acest gest Richard Burton și-a făcut o reputație în reductabila universitate, chiar de la bun început.

– Cine a crescut, ca mine, pe continent, înțelege subtilitățile comportamentului cavaleresc, care se pare că aici sunt necunoscute, se apără Richard aprins.

Însă Gerald nu se arată dispus să aprofundeze tema.

– Ce se va întâmpla cu amicii tăi care au fost și ei prezenți la cursă?

– Exmatricularea din colegiu până la sfârșitul semestrului. Atât.

Richard păru dezamăgit.

– Ei bine, dragule, oftă Gerald compătimator, se pare că ai obținut ceva mai mult decât ai vrut. Eu te înțeleg – nici tatăl meu nu a fost fericit că eu nu am urmat tradiția familiei și nu am devenit medic ca el. Dar la rândul meu am avut nevoie de timp să înțeleg că fiul meu, în ciuda notelor excepționale obținute la latină și greacă, se interesează mai mult de științele naturale decât de vechile scrieri. Gerald trase de câteva ori cu zgomot din pipă. Prin urmare, părăsești aceste săli sfinte căzut în dizgrație. Regretabil. Extrem de regretabil. Am întâlnit puțini studenți cu o minte și cu înzestrări comparabile cu ale tale. Pe de altă parte, un spirit liber ca tine nu se prea potrivește într-o asemenea instituție. Ce ai de gând să faci acum?

– Să plec la drum, spre coloniile din Australia de Sud, Queensland, New South Wales sau spre Canada. Din partea mea m-aș duce și la Garda Elvețiană din Napoli sau chiar și la Legiunea Străină – doar să fiu cât mai departe de insulița asta rece și umedă cu locuitorii ei încuiați! Cuvintele lui Richard erau atât de furioase și totodată de desperate, încât Maya simți cum îi ajung drept la inimă. Cel mai mult mi-ar plăcea însă India. Sper să îl pot convinge pe tatăl meu să îmi cumpere un certificat de ofițer, înainte să se termine războiul din munții din nord-vestul Indiei. Probabil